

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงพาณิชย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๓/๒๕๕๗

วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ศาลจังหวัดนครราชสีมาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสุภเนตร กุศลาไสยานนท์ กับพวก รวม ๓ ราย) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๐๖๕/๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติการธนาคาร พาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ จัตวา วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๐

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า นายสุภเนตร กุศลาไสยานนท์ นางจุรีรัตน์ กุศลาไสยานนท์ ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินจากบริษัทเงินทุน เฟิสท์ ซิตี อินเวสเมนท์ จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๐ โดยนำที่ดินมีโฉนดจำนวน ๒ แปลง พร้อมสิ่งปลูกสร้าง จดทะเบียนจำนองเป็นประกัน และ นายพิเชฐ กุศลาไสยานนท์ ได้ทำสัญญาค้ำประกันให้ไว้ต่อบริษัท เพื่อชำระหนี้ทั้งปวงร่วมกับบุคคล ทั้งสอง ต่อมาผู้กู้ผิดนัดไม่ชำระหนี้บริษัท จึงมีหนังสือทวงถามไปยังบุคคลทั้งสาม เพื่อให้ร่วมกันหรือ แทนกันชำระเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย และทำการไถ่ถอนจำนอง แต่บุคคลทั้งสามเพิกเฉย

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อาศัยอำนาจตามความ ในมาตรา ๖๗ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิต ฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ และมาตรา ๓๘ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศให้ความเห็นชอบโครงการรวมกิจการระหว่างธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) กับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงเทพธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุน ๑๒ บริษัท ซึ่งรวมถึงบริษัทเงินทุน เฟิสท์ ซิตี อินเวสเมนท์ จำกัด (มหาชน) ด้วย

หลังจากมีประกาศการควบรวมกิจการแล้ว บริษัทเงินทุน เฟิสท์ ซิตี อินเวสเมนท์ จำกัด (มหาชน) ได้ทำสัญญาโอนสินทรัพย์และหนี้สินให้กับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงเทพธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงเทพธนกิจ จำกัด (มหาชน) ได้ทำหนังสือสัญญาโอน

สินทรัพย์และหนี้สินให้กับธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) (เดิมคือธนาคารสหธนาคาร ฯ) โดยสัญญาที่มีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เป็นต้นไป เป็นผลให้สินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมด ตลอดจนสิทธิเรียกร้องต่างๆ ของบริษัทเงินทุน เฟิสท์ ซิตี้ อินเวสเมนต์ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) ตกเป็นสิทธิของธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) โดยสิ้นเชิง นับแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) ฟ้อง นายสุภเนตร กุศลาไสยานนท์ นางจวีร์รัตน์ กุศลาไสยานนท์ และนายพิเชฐ กุศลาไสยานนท์ เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ฐานผิดสัญญากู้เงินและบังคับจำนอง ขอให้ศาลพิจารณาคำพิพากษาบังคับจำเลยทั้งสามให้ชำระเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์ นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจำเลยทั้งสามจะชำระเสร็จ

จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธและโต้แย้งว่า การรวบรวมกิจการตามที่โจทก์อ้าง ขัดต่อเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือการประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๐

ศาลจังหวัดนครราชสีมาจึงส่งคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสาม ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว ได้กำหนดปัญหาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ จัตวา วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๐ หรือไม่

คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้แถลงด้วยวาจาก่อนลงมติ และลงมติปรากฏผลดังนี้

(๑) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๒ คน เห็นว่า บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าว ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๐ โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๗ คน (นายจิระ บุญพจนสุนทร นายผัน จันทรปาน นายสุจิต บุญบงการ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ และนางเสาวนีย์ อัสวโรจน์) วินิจฉัยเรื่องการรวบรวมกิจการตามบทบัญญัติมาตรา ๓๘ จัตวา วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ และบทบัญญัติมาตรา ๖๗ จัตวา วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๕ คน (นายกระมล ทองธรรมชาติ นายมงคล สระแก้ว นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาญ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง)

วินิจฉัยเรื่องการควบรวมกิจการตามบทบัญญัติมาตรา ๓๘ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ทั้งมาตรา และบทบัญญัติมาตรา ๖๗ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ ทั้งมาตรา ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๐

(๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ ไม่มี

(๓) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๒ คน คือ นายจุมพล ณ สงขลา และนายปรีชา เถลิมนิชย์ วินิจฉัยให้ยกคำร้องโดยเห็นว่า ปัญหาข้อกฎหมายตามคำร้องที่ผู้ร้องโต้แย้ง นั้น ไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕

ผู้ทำคำวินิจฉัยได้ลงมติในข้อ (๓) จึงทำคำวินิจฉัยดังต่อไปนี้

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เกี่ยวกับการให้ชนชาวไทยมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม โดยมีให้มีการจำกัดเสรีภาพดังกล่าว แต่ก็มีข้อยกเว้นกรณีที่เป็นการจำกัดเสรีภาพโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ ฯลฯ ปรากฏว่า กฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ และกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการเงินของประเทศและเกี่ยวกับกิจการหรือการประกอบอาชีพของบุคคลที่เกี่ยวกับการเงิน โดยมีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพบางประการ จึงเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

บทบัญญัติมาตรา ๓๘ จัตวา วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการควบกิจการหรือการโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์ โดยบัญญัติให้เป็นดุลพินิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย ในการให้ความเห็นชอบโครงการควบกิจการหรือโครงการรวมกิจการของธนาคารพาณิชย์ และบทบัญญัติมาตรา ๖๗ จัตวา วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการควบกิจการหรือการโอนกิจการของบริษัทเงินทุน ซึ่งเป็นดุลพินิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยในการอนุญาตให้บริษัทเงินทุนดำเนินการควบหรือโอนกิจการได้ เช่นเดียวกัน บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าว จึงมีหลักการอย่างเดียวกันได้บัญญัติขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับฐานะหรือ

การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินให้เกิดความมั่นคงและเข้มแข็ง โดยให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินสามารถควบกิจการเข้าด้วยกันหรือควบกิจการเข้ากับสถาบันการเงินอื่นหรือโอนกิจการระหว่างกันหรือกับสถาบันการเงินอื่น และเพื่อเป็นการฟื้นฟูฐานะและความมั่นคงของระบบสถาบันการเงินและคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน โดยส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันการเงินดำเนินการควบกิจการหรือโอนกิจการได้ ซึ่งเป็นไปเพื่อการรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๐ วรรคสอง

หลักการในบทบัญญัติแห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังกล่าว จึงเป็นเรื่องภายในของสถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์ที่ต้องการจะควบกิจการหรือโอนกิจการระหว่างกัน ไม่เกี่ยวกับจำเลย ซึ่งเป็นลูกหนี้ของสถาบันการเงินตามสัญญากู้ยืมเงินที่จำเลยมีต่อสถาบันการเงิน เมื่อสถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์ได้ควบรวมกิจการเข้าด้วยกันแล้ว สิทธิและหน้าที่ของจำเลยที่มีอยู่ต่อธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินซึ่งเป็นเจ้าหนี้เดิมของจำเลยอย่างไร หน้าที่ดังกล่าวของจำเลยก็ย่อมโอนไปยังธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินที่ได้ควบรวมกิจการเข้าด้วยกัน ตราบใดที่จำเลยยังไม่ได้ชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้ หนี้ของจำเลยก็ยังไม่ระงับ ผู้ร้องหรือจำเลยยังคงมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้รายใหม่ต่อไป ดังนั้นแม้เจ้าหนี้เดิมของจำเลยได้ควบกิจการกับสถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์อื่นเกิดเจ้าหนี้รายใหม่ เจ้าหนี้รายใหม่คงมีสิทธิฟ้องร้องให้จำเลยชำระหนี้ต่อไป

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีตามคำฟ้องของโจทก์และตามคำให้การของจำเลย (ผู้ร้อง) คือบทกฎหมายที่ว่าด้วยสัญญากู้ยืมเงิน ดอกเบี้ย การชำระหนี้ที่ทำให้หนี้ระงับ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หาใช่บทบัญญัติที่ว่าด้วยการควบรวมกิจการของเจ้าหนี้คือ สถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์ไม่

จึงเห็นว่า การควบรวมกิจการระหว่างธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน ตามบทบัญญัติในพระราชกำหนดทั้งสองฉบับดังกล่าว ไม่ใช่กฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔

วินิจฉัยให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

นายปรีชา เถลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ